

особистої зацікавленості та користування ним сучасним технологічним інформаційним арсеналом.

В попередніх наших публікаціях [1,2,3] наголошувалося на необхідності безперервної правової освіти починаючи з дошкільних закладів. Така освіта мала б продовжуватися і в школі, починаючи з початкових класів і завершуватися у вищих навчальних закладах з врахуванням їх специфіки (в даному разі нафтогазовий профіль). Тільки в цьому випадку при відповідному рівні і відношенні викладачів ми можемо розраховувати на випуск спеціалістів – гідних громадян правової держави, яку хочемо мати.

Зокрема, для організації навчального процесу необхідно:

– запровадити активні форми навчання з правових дисциплін, основними з яких є тести, ділові ігри, дебати сторін, створення практичних ситуацій із розподілом ролей, проведення науково-практичних обговорень суспільно-політичних проблем;

– розробити комплекти навчальних матеріалів, що надають можливість отримати більш ґрунтовні знання в сфері авторського, корпоративного, інформаційного права;

– запровадити в університеті інноваційні моделі навчання, використовувати майстер-класи у галузі правознавства.

Література:

1. Волковецька С. В. Потреба безперервної правової освіти в Україні // Вища освіта України: теоритичний та науково-методичний часопис. – 2008. – № 4.

2. Волковецька С. В. Правова освіта і демократизація навчального процесу в контексті КМСОНП // Матеріали наукової конференції ІФНТУНГ. – Івано-Франківськ : Факел, 2009.

3. Волковецька С. В. Правові аспекти реформування освіти в Україні в контексті євроінтеграції // Всеукраїнська науково практична конференція «Розвиток соціальних комунікацій та правове регулювання модернізації освіти в контексті євроінтеграції України» Івано-Франківськ, 2015 – С. 141-146.

УДК 340:37

Ю. С. Лещинин,
асистент кафедри
соціальних комунікацій і права

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ФАХІВЦІВ НАФТОГАЗОВОЇ ГАЛУЗІ

В умовах динамічного розвитку сучасного суспільства і галузей знань особливої актуальності в системі вищої професійної освіти набуває забезпечення якісної підготовки майбутнього фахівця-професіонала,

здатного оперативно й ефективно реалізувати поставлені завдання, конкурувати на ринку праці. Сьогодні випускники вищих навчальних закладів України повинні вміти адаптуватися до соціально-економічних умов, що постійно змінюються, особливостей професійного середовища, мати такі якості, як мобільність, ініціативність, креативність, готовність до ефективної міжособистісної взаємодії, а також бути спроможними самостійно здобувати нові знання й застосовувати їх на практиці. Одним із критеріїв успішної професійної соціалізації майбутнього молодого спеціаліста є сформованість високого рівня комунікативної компетентності — ситуативної адаптивності і вільного застосування вербальних й невербальних засобів соціальної поведінки. Комунікативна компетентність дозволяє, передусім, здійснювати спілкування, яке «...є однією з універсальних реальностей буття людини, специфічним видом і необхідною умовою її діяльності» і від якого «...значною мірою залежать психологічний клімат в організації, на підприємстві, їх організаційна і виробнича мобільність, конкурентні позиції на ринку» [5, с. 7]. Ефективне спілкування сприяє успіху в будь-якій сфері діяльності й можливе за умови наявності в його учасників комунікативної культури.

Проблематика наукових досліджень комунікативної культури диктується також необхідністю докорінного перегляду навчально-методичних підходів до викладання дисциплін гуманітарного циклу у зв'язку з новою політичною й правовою ситуацією в країні, а саме: усім своїм змістом гуманітарна освіта має бути спрямована на людину в усій повноті її природного і суспільно-індивідуального буття. Інтереси людини, її щастя, добробут, здоров'я, благополуччя – понад усе, незалежно від того, яка проблема – економічна, природнича, соціально-політична чи соціокультурна – розглядається в будь-якій навчальній дисципліні.

Надзвичайно актуальними в системі гуманітарної освіти є питання використання наукового потенціалу системи освіти для забезпечення технічного прогресу, розвитку науки, культури, розроблення психолого-педагогічних технологій, вироблення конкурентноспроможної інтелектуальної науково-гуманітарної інтелектуальної продукції.

Комунікативна культура фахівця являє собою властивість особистості, що засвоює, переосмислює, прагматизує комунікативні знання, цінності, досвід, реалізація яких дає змогу досягати взаєморозуміння у спілкуванні. Загалом комунікативна культура є основою цілісної професійної культури, рівень якої проявляється у комунікації (з лат. *communis* – спілкуюсь із кимось). Це поняття визначається як смисловий та ідеально-змістовий аспект соціальної взаємодії. Обмін інформацією в різноманітних процесах спілкування. у широкому розумінні – як спілкування особистостей за допомогою мовних і паралінгвальних засобів з метою передавання інформації. Щоб ефективно

здійснювати таке спілкування, суб'єкти взаємного інформування оцінюються за таким критерієм, як комунікативна грамотність. Це – сукупність комунікативних знань, умінь і навичок людини, які дають їй змогу ефективно спілкуватися в усній і писемній формах; знання законів, правил і засобів ефективної усної та писемної комунікації. Саме комунікативну грамотність можна розглядати як один з важливих показників сформованості комунікативної культури фахівця, що вселяє йому впевненість у власні життєві позиції, засвідчує усвідомлення ним пріоритетності значення комунікативної, а також статусної, екзистенційної категорій як істотних життєвих смислів.

Цілісна система соціально-психологічних засобів формування комунікативних умінь, сприяє оформленню професійної ідентичності фахівців, смисложиттєвих орієнтувань, психологічної готовності до професійної комунікативної діяльності, а також розвитку комунікативних умінь, ціннісного ставлення до власної професії, людей, світу, що загалом стимулює раціонально-активний підхід кожної особистості, яка прагне стати кваліфікованим фахівцем до вдосконалення культури правової діяльності. А про такі наміри можна скласти уявлення на підставі використання різних правових засобів, вивчення конкретних видів правової діяльності, аналіз рівня правового розвитку особи. Мається на увазі звернення до проблем правової культури, адже науковці вказують на її зв'язок із загальною культурою, соціально-правовим досвідом, правовою поведінкою суб'єктів. Поширення сфери правової культури на правову поведінку пов'язує культуру з діяльністю, що дає змогу поставити питання про культуру всіх різновидів правової діяльності, оскільки останні передбачають певні стійкі моделі.

Проблеми сучасного світу вимагають від особистості постійного підвищення свого освітнього рівня, оволодіння постійно змінюючими науковими, інформаційними, комунікативними технологіями. Суспільство потребує професіоналів, які мають не тільки спеціальні знання, а й високий рівень відповідальності перед державою і громадянським суспільством, а це неможливо реалізувати без гуманітарної освіти.

Тому саме гуманітарна освіта повинна сформувати у майбутнього фахівця нафтогазової галузі потребу у безперервній освіті, у розвитку своєї загальної культури тощо. Метою гуманітарної освіти є формування у майбутнього фахівця комунікативної та інформаційної компетентностей, правової свідомості, естетичності, толерантності та ін. Все це дає можливість особистості найбільш повно проявити свої здібності в професійній і життєвій кар'єрах. Якщо раніше професіоналом вважався фахівець, який досяг професійного успіху у своїй спеціальності, то сьогодні для досягнення професійного успіху недостатньо володіти своєю спеціальністю, необхідно мати й інші якості. Разом із володінням технологіями, що забезпечують

конкурентоспроможність у сфері певної галузі, професійний успіх суттєво залежить від володіння такими якостями як комунікабельність, ерудиція, знання законів для функціонування в суспільстві. Саме ці чинники мають відобразити рівень загальної культури особистості сучасного фахівця нафтогазової галузі.

Література:

1. Гриньова В. М. Педагогічна культура майбутнього вчителя як підґрунтя його успішної професійної діяльності / В. М. Гриньова // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології: Збірник наукових праць ХНТУ.– Вип.2(5).–Херсон, 2011.– С.235– 241.
2. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – С. 693.
3. Константиновский Д. Л., Вознесенская Е. Д., Дымарская О. Я., Чередниченко Г. А. Социально-гуманитарное образование: ориентации, практики, ресупсы совершенствования. – М.: ЦСП, 2006. – 264 с.
4. Лузік Е. Гуманітарна освіта в процесі підготовки спеціалістів профільних ВНЗ України: проблеми та перспективи / Е. Лузік //Філософія освіти. – 2006. – № 2(4).– С. 266 -276.
5. Педагогічний словник / За ред. М. Д. Чумаченка. – К. : Педагогічна думка, 2001. – 514 с.